

Seat No.

Rayat Shikshan Sanstha's
Chhatrapati Shivaji College, Satara (Autonomous)
B.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: October/November-2022
Psychology (Compulsory) Paper-I
SM1: Scientific Method

Day and Date: Friday, 09/12/2022
Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Which of the following is a branch of logic?
1. Reliability 2. Deduction 3. Research 4. Mathematic
- 2 Which of the following is a rule of continuity or uniformity?
1. Subjectivity 2. Reliability 3. Hypothesis 4. Companion continuity
- 3 Which of the following logic is useful for formulating general rules in science?
1. Deduction 2. Explanation 3. Hysteron proteron 4. Flexibility
- 4 Which of the following is a postulate principle of science?
1. Explanation 2. Conjecture 3. Deduction 4. Objectivity
- 5 Which of the following logic is aware of facts?
1. Induction 2. Prejudice 3. Isolation 4. Classification
- 6 ----- means to consolidate.
1. Correlation 2. Survey 3. Synthesis 4. Experiment
- 7 Not noticing what is happening means -----
1. Non-Observation 2. Observation 3. Survey 4. Experiment
- 8 Who described the features of the scientific method?
1. Pauline Young 2. Wolf 3. Morris Cohen 4. Carl Pearson
- 9 means establishing a general principle or rule about a phenomenon.
1. Generalization 2. Selective Process 3. Scientific methods 4. Mental Process
- 10 The person doing the research is called the -----
1. Subject 2. Reliability 3. Experimenter 4. Objectivity
- 11 ----- is a technique of social research.
1. Guess 2. Prejudice Formation 3. Survey 4. Attitude Formation

- 12 Which of the following is type of questionnaire?
1. Unscientific Questionnaire 2. Structured Questionnaire 3. Simple Questionnaire 4. None of this
- 13 Which of the following is benefit/ advantage questionnaire?
1. Incredible 2. Statistical analysis 3. Subjectivity 4. Prejudice Formation
- 14 Which of the following is a subtype of structured questionnaire?
1. Structured Questionnaire 2. Unstructured Questionnaire 3. Closed Questionnaire 4. All Correct
- 15 Which of the following is included in the structure of the questionnaire?
1. Size of Questionnaire 2. Prejudice Formation 3. Ambiguity 4. All Correct

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Definition of Postulate
- 2 Popular Notion of cause
- 3 Hypothesis as a Stage of Scientific Investigation
- 4 Merit and Demerits of Questionnaire

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 Explain the mutuality of cause and effect
- 2 Describe the merits of observation.
- 3 Describe the limitations of interview.
- 4 Explain the types of questionnaire.

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Explain the objectivity principle of science.
- 2 Explain the nature and characteristics of scientific observation.

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 पुढीलपैकी कोणती तर्कशास्त्राची शाखा आहे.
1. विश्वसनीयता 2. निगमन 3. संशोधन 4. गणित
- 2 खालीलपैकी कोणता प्रकार सातत्य किंवा नियमबद्धता नियमांचा आहे.
1. व्यक्तिनिष्ठता 2. विश्वसनीयता 3. सिद्धान्तकल्पना 4. साहचर्य सातत्य
- 3 विज्ञानामध्ये सामान्य नियम मांडण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र उपयुक्त असते.
1. निगमन 2. स्पष्टीकरण 3. कार्यकारण व्यत्यास 4. लवचिकता

- 4 खालीलपैकी कोणते विज्ञानाचे एक गृहीत तत्व आहे?
1.स्पष्टीकरण 2.अनुमान 3. निगमन 4.वस्तुनिष्ठता
- 5 पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र वस्तुस्थिती विषयी दक्ष असते?
1.विगमन 2.पूर्वग्रह 3.वियोजन 4. वर्गीकरण
- 6 ----- म्हणजे एकत्रीकरण करणे होय.
1.सहसंबंध 2. सर्वेक्षण 3. संकलन 4. प्रयोग
- 7 घडणाऱ्या घटनेची दखल न घेणे म्हणजे -----होय.
1.अनिरीक्षण 2. निरीक्षण 3. सर्वेक्षण 4. प्रयोग
- 8 वैज्ञानिक पद्धतीची वैशिष्ट्ये कोणी सांगितली आहेत?
1.पॉलीन यंग 2. वुल्फ 3. मॉरिस कोहन 4.कार्ल पिअर्सन
- 9 -----म्हणजे घटनेविषयी सर्वसमावेशक सामान्य तत्व अथवा नियम प्रस्थापित करणे होय.
1.सामान्यीकरण 2.निवडपूर्ण प्रक्रिया 3.शास्त्रीय पद्धती 4.मानसिक प्रक्रिया
- 10 संशोधन करणाऱ्या व्यक्तीस -----असे म्हणतात.
1.प्रयुक्त 2. विश्वसनीयता 3. प्रयोगकर्ता 4. वस्तुनिष्ठता
- 11 -----हेएक सामाजिक संशोधनाचे तंत्र आहे .
1.अंदाज 2. पूर्वग्रह निर्मिती 3.सर्वेक्षण 4.अभिवृत्ती निर्मिती
- 12 खालीलपैकी कोणता प्रकार प्रश्नावलीचा आहे ?
1.अशास्त्रीय प्रश्नावली 2.संरचित प्रश्नावली 3.साधी प्रश्नावली 4.यापैकी नाही
- 13 खालीलपैकी कोणता फायदा /गुण प्रश्नावलीचा आहे.
1.अविश्वसनीयता 2. संख्याशास्त्रीय विश्लेषण 3. व्यक्तिनिष्ठता 4. पूर्वग्रह निर्मिती
- 14 खालीलपैकी कोणता उपप्रकार संरचित प्रश्नावलीचा आहे ?
1.रचित प्रश्नावली 2. अरचित प्रश्नावली 3. बंदिस्त प्रश्नावली 4. सर्व बरोबर
- 15 प्रश्नावलीच्या रचनेमध्ये खालीलपैकी काय समाविष्ट आहे?
1.प्रश्नावलीचा आकार 2. पूर्वग्रह निर्मिती 3. अस्पष्टता 4.सर्व बरोबर

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

- 1 गृहीततत्वाची व्याख्या
- 2 लौकिककारण कल्पना
- 3 वैज्ञानिक संशोधनाची एक अवस्था म्हणून सिद्धान्तकल्पना
- 4 प्रश्नावलीचे फायदे आणि दोष

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 कारणकार्याची सलगता स्पष्ट करा.
- 2 शास्त्रीय निरीक्षणाचे गुण/फायदे वर्णन करा.

3 मुलाखतीचे तोटे किंवा मर्यादा वर्णन करा.

4 प्रश्नावलीचे प्रकार स्पष्ट करा.

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 विज्ञानाचे वस्तुनिष्ठतेचे तत्व स्पष्ट करा.

2 शास्त्रीय निरीक्षणाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Model Answer Paper

Rayat Shikshan Sanstha's
Chhatrapati Shivaji College, Satara (Autonomous)
B.A. (SEM/CR) CBCS Part-I Semester-I Examination: October/November-2022
Psychology (Compulsory) Paper-I
SM1: Scientific Method

Day and Date: Friday, 09/12/2022

Total Marks: 60

Time: 1.00 PM To 3.00 PM

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 पुढीलपैकी कोणती तर्कशास्त्राची शाखा आहे.

1. विश्वसनीयता 2. निगमन 3. संशोधन 4. गणित

Option 2

2 खालीलपैकी कोणता प्रकार सातत्य किंवा नियमबद्धता नियमांचा आहे.

1. व्यक्तिनिष्ठता 2. विश्वसनीयता 3. सिद्धान्तकल्पना 4. साहचर्य सातत्य

Option 4

3 विज्ञानामध्ये सामान्य नियम मांडण्यासाठी पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र उपयुक्त असते.

1. निगमन 2. स्पष्टीकरण 3. कार्यकारण व्यत्यास 4. लवचिकता

Option 1

4 खालीलपैकी कोणते विज्ञानाचे एक गृहीत तत्व आहे?

1. स्पष्टीकरण 2. अनुमान 3. निगमन 4. वस्तुनिष्ठता

Option 4

5 पुढीलपैकी कोणते तर्कशास्त्र वस्तुस्थिती विषयी दक्ष असते?

1. निगमन 2. पूर्वग्रह 3. वियोजन 4. वर्गीकरण

Option 1

6 ----- म्हणजे एकत्रीकरण करणे होय.

1. सहसंबंध 2. सर्वेक्षण 3. संकलन 4. प्रयोग

Option 3

7 घडणाऱ्या घटनेची दखल न घेणे म्हणजे ----- होय.

1. अनिरीक्षण 2. निरीक्षण 3. सर्वेक्षण 4. प्रयोग

Option 1

8 वैज्ञानिक पद्धतीची वैशिष्ट्ये कोणी सांगितली आहेत?

1. पॉलीन यंग 2. वुल्फ 3. मॉरिस कोहन 4. कार्ल पिअर्सन

Option 4

9 -----म्हणजे घटनेविषयी सर्वसमावेशक सामान्य तत्व अथवा नियम प्रस्थापित करणे होय.

1. सामान्यीकरण 2. निवडपूर्ण प्रक्रिया 3. शास्त्रीय पद्धती 4. मानसिक प्रक्रिया

Option 1

10 संशोधन करणाऱ्या व्यक्तीस -----असे म्हणतात.

1. प्रयुक्त 2. विश्वसनीयता 3. प्रयोगकर्ता 4. वस्तुनिष्ठता

Option 3

11 -----हे एक सामाजिक संशोधनाचे तंत्र आहे .

1. अंदाज 2. पूर्वग्रह निर्मिती 3. सर्वेक्षण 4. अभिवृत्ती निर्मिती

Option 3

12 खालीलपैकी कोणता प्रकार प्रश्नावलीचा आहे ?

1. अशास्त्रीय प्रश्नावली 2. संरचित प्रश्नावली 3. साधी प्रश्नावली 4. यापैकी नाही

Option 2

13 खालीलपैकी कोणता फायदा /गुण प्रश्नावलीचा आहे.

1. अविश्वसनीयता 2. संख्याशास्त्रीय विश्लेषण 3. व्यक्तिनिष्ठता 4. पूर्वग्रह निर्मिती

Option 2

14 खालीलपैकी कोणता उपप्रकार संरचित प्रश्नावलीचा आहे ?

1. रचित प्रश्नावली 2. अरचित प्रश्नावली 3. बंदिस्त प्रश्नावली 4. सर्व बरोबर

Option 3

15 प्रश्नावलीच्या रचनेमध्ये खालीलपैकी काय समाविष्ट आहे?

1. प्रश्नावलीचा आकार 2. पूर्वग्रह निर्मिती 3. अस्पष्टता 4. सर्व बरोबर

Option 1

Q.2. टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 गृहीततत्वाची व्याख्या

Ans:

2 लौकिककारण कल्पना

Ans:

3 वैज्ञानिक संशोधनाची एक अवस्था म्हणून सिद्धान्तकल्पना

Ans:

4 प्रश्नावलीचे फायदे आणि दोष

Ans:

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

1 कारणकार्याची सलगता स्पष्ट करा.

Ans:

2 शास्त्रीय निरीक्षणाचे गुण/फायदे वर्णन करा.

Ans:

3 मुलाखतीचे तोटे किंवा मर्यादा वर्णन करा.

Ans:

4 प्रश्नावलीचे प्रकार स्पष्ट करा.

Ans:

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

1 विज्ञानाचे वस्तुनिष्ठतेचे तत्व स्पष्ट करा.

Ans:

2 शास्त्रीय निरीक्षणाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans:
